GRANARIA KATA HOOFDPRODUKTSCHAP VOOR AKKERBOUWPRODUKTEN

# ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 13ης Φεβρουαρίου 1979 *

Στην υπόθεση 101/78,

η οποία έχει ως αντικείμενο αίτηση του College van Beroep voor het Bedrijfsleven προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, και με την οποία το εν λόγω δικαστήριο ζητεί, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του μεταξύ

**Granaria BV,** με έδρα το Ρόττερνταμ,

και

**Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten,** με έδρα τη Χάγη,

την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 563/76 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 1976, περί υποχρεωτικής αγοράς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη που κατέχουν οι οργανισμοί παρεμβάσεως και προορίζεται να χρησιμοποιηθεί στις ζωοτροφές (JO L 67 της 15.3.1976, σ. 18), καθώς και του άρθρου 215, εδάφιο 2, της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, Πρόεδρο, J. Mertens de Wilmars και Mackenzie Stuart, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco και A. Touffait, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. Capotorti
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

εκδίδει την παρούσα

**Απόφαση**

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

**Σκεπτικό**

1 Με Διάταξη της 31ης Μαρτίου 1978 που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Απριλίου του ίδιου έτους, το College van Beroep voor het Bedrijfsleven υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία διαφόρων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, σχετικά με την ευθύνη από ζημία η οποία προκλήθηκε από κανονιστικές πράξεις που κηρύχθηκαν ανίσχυρες.

2 Τα ερωτήματα αυτά τέθηκαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ μιας εισαγωγικής επιχειρήσεως ζωοτροφών, ενάγουσας στην κύρια δίκη, και της αρμόδιας ολλανδικής αρχής, εναγόμενης στην κύρια δίκη, που αφορούν την ευθύνη της ζημίας που η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι υπέστη από απόφαση που έλαβε η εναγομένη δυνάμει του κανονισμού 563/76 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 1976, περί υποχρεωτικής αγοράς αποκορυφωμένου γάλακτος σε σκόνη που κατέχουν οι οργανισμοί παρεμβάσεως και προορίζεται να χρησιμοποιηθεί στις ζωοτροφές (JO L 67 της 15.3.1976, σ. 18), κανονισμού ο οποίος κηρύχθηκε αργότερα ανίσχυρος με απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Ιουλίου 1977 στην υπόθεση 116/76, Granaria κατά Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten (Recueil 1977, σ. 1247).

*Επί του πρώτου ερωτήματος*

3 Με το πρώτο ερώτημα τίθεται κατ' ουσίαν το ζήτημα αν η αρμόδια διοικητική αρχή όφειλε να αρνηθεί τη χορήγηση «πιστοποιητικού πρωτεΐνης» κατ' εφαρμογή του κανονισμού 563/76 σε όλους που δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις τις οποίες όριζε ο κανονισμός αυτός, για το χρονικό διάστημα που δεν είχε ακόμη κηρυχθεί ανίσχυρος.

4 Κάθε κανονισμός που τέθηκε σε ισχύ σύμφωνα με τη Συνθήκη πρέπει να τεκμαίρεται έγκυρος εφόσον δεν διαπιστώθηκε το ανίσχυρό του από αρμόδιο δικαστήριο.

Το τεκμήριο αυτό προκύπτει, αφενός μεν, από τα άρθρα 173, 174 και 184 της Συνθήκης, τα οποία επιφυλάσσουν μόνο στο Δικαστήριο την εξουσία του ελέγχου της νομιμότητας των κανονισμών και του καθορισμού, ενδεχομένως, της εκτάσεως της ακυρώσεώς τους, αφετέρου δε, από το άρθρο 177, που δίδει στο ίδιο Δικαστήριο την εξουσία να κρίνει σε τελευταίο βαθμό το κύρος των κανονισμών όταν η αμφισβήτησή του άγεται ενώπιον εθνικού δικαστηρίου.

5 Έτσι, από το νομοθετικό και δικαστικό σύστημα που θέσπισε η Συνθήκη προκύπτει ότι, ναι μεν η τήρηση της αρχής της κοινοτικής νομιμότητας περιλαμβάνει, για τους ιδιώτες, το δικαίωμα δικαστικής αμφισβητήσεως του κύρους των κανονισμών, η αρχή όμως αυτή συνεπάγεται επίσης, για όλα τα υποκείμενα του κοινοτικού δικαίου, την υποχρέωση αναγνωρίσεως της πλήρους αποτελεσματικότητας των κανονισμών εφόσον δεν διαπιστώθηκε τον ανίσχυρό τους από αρμόδιο δικαστήριο.

6 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι καθόσον χρόνο ο κανονισμός 563/76 της 15ης Μαρτίου 1976 δεν είχε κηρυχθεί ανίσχυρος σύμφωνα με τη Συνθήκη, οι εθνικές αρχές που ήταν επιφορτισμένες με την εκτέλεσή του όφειλαν να αρνηθούν τη χορήγηση «πιστοποιητικού πρωτεΐνης» κατ' εφαρμογή του κανονισμού σ' όλους που δεν πληρούσαν τις προδιαγεγραμμένες προϋποθέσεις.

*Επί του δευτέρου ερωτήματος*

7 Με το δεύτερο ερώτημα τίθεται κατ' ουσίαν το ζήτημα αν η Συνθήκη και οι αρχές επί των οποίων στηρίζεται συνεπάγονται ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές είχαν την εξουσία να εξαιρέσουν έναν αιτούντα από τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις για τη χορήγηση «πιστοποιητικού πρωτεΐνης» δυνάμει του κανονισμού 563/76.

8 Η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν μπορεί να είναι παρά αρνητική αφού ο κανονισμός δεν περιείχε καμιά ρητή διάταξη που να επιτρέπει την παρέκκλιση από τις προϋποθέσεις αυτές, στην προκειμένη δε περίπτωση δεν μπορούσε να γίνει επίκληση καμιάς ανώτερης αρχής του κοινοτικού δικαίου που να επιτρέπει στις εθνικές αρχές να ερμηνεύουν διαφορετικά τον κανονισμό.

*Επί του τρίτου ερωτήματος*

9 Το τρίτο ερώτημα αφορά κατ' ουσίαν το ζήτημα αν το άρθρο 215, εδάφιο 2 της Συνθήκης πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι η Κοινότητα, λόγω του ότι εξέδωσε τον κανονισμό 563/76, είναι άμεσα υπεύθυνη έναντι των προσώπων που

ισχυρίζονται ότι εβλάβησαν για τις ζημίες που υπέστησαν από μόνο το γεγονός της εφαρμογής του κανονισμού από τις εθνικές αρχές.

10 Το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση της 25ης Μαΐου 1978 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 83 και 94/76 και 4, 15 και 40/77, HNL και λοιποί κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Recueil 1978, σ. 1209), ότι το ανίσχυρο του κανονισμού 563/76 δεν αρκεί για να γεννήσει την ευθύνη της Κοινότητας δυνάμει του άρθρου 215, εδάφιο 2, της Συνθήκης.

Η παραπομπή στην απόφαση αυτή απαλλάσσει το Δικαστήριο από την απάντηση στο τεθέν ερώτημα, πολύ περισσότερο μάλιστα που ερώτημα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 215, εδάφιο 2, δεν μπορεί να λυθεί στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης.

*Επί του τετάρτου και πέμπτου ερωτήματος*

11 Δεδομένου ότι το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα τέθηκαν για την περίπτωση που θα δινόταν καταφατική απάντηση στο τρίτο ερώτημα, τα ερωτήματα αυτά έχασαν πλέον το αντικείμενό τους.

*Επί του έκτου ερωτήματος*

12 Με το έκτο ερώτημα τίθεται κατ' ουσίαν το ζήτημα αν στην περίπτωση που το εθνικό δικαστήριο πρέπει να κρίνει την τυχόν ευθύνη του εθνικού οργανισμού, οφείλει να εφαρμόσει το άρθρο 215, εδάφιο 2, της Συνθήκης ή αποκλειστικά το εθνικό ολλανδικό δίκαιο.

13 Το άρθρο 215, εδάφιο 2, της Συνθήκης αφορά μόνο την ευθύνη της Κοινότητας για ζημίες που προκλήθηκαν από τα όργανά της και από τους υπαλλήλους της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, κατ' αποκλεισμό της τυχόν ευθύνης των κρατών μελών και των υπαλλήλων τους.

14 Ο καθορισμός της ευθύνης της Κοινότητας δυνάμει του άρθρου 215, εδάφιο 2, της Συνθήκης ανήκει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 178, κατ' αποκλεισμό της ευθύνης οποιουδήποτε εθνικού δικαστηρίου.

Το ζήτημα της αποκαταστάσεως από εθνικό οργανισμό των ζημιών που προκλήθηκαν σε ιδιώτες από τους οργανισμούς και τους υπαλλήλους των κρατών μελών, είτε λόγω παραβάσεως του κοινοτικού δικαίου είτε από πράξη ή παράλει-

ψη αντίθετη προς το εθνικό δίκαιο, κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, δεν εμπίπτει στο άρθρο 215, εδάφιο 2, της Συνθήκης και πρέπει να κριθεί από τα εθνικά δικαστήρια βάσει του εθνικού δικαίου του οικείου κράτους μέλους.

*Επί του εβδόμου και ογδόου ερωτήματος*

15 Τα ερωτήματα αυτά αναφέρονται στην πιθανότητα εφαρμογής του άρθρου 215, εδάφιο 2, της Συνθήκης από το εθνικό δικαστήριο.

16 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η εφαρμογή της διατάξεως αυτής ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, κατ' αποκλεισμό της αρμοδιότητας των εθνικών δικαστηρίων.

Επομένως, τα ερωτήματα αυτά έχασαν το αντικείμενό τους.

(Τα δικαστικά έξοδα παραλείπονται)

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το College van Beroep voor het Bedrijfsleven με Διάταξη της 31ης Μαρτίου 1978, αποφαίνεται:

**1) Καθόσον χρόνο ο κανονισμός 563/76 της 15ης Μαρτίου 1976 δεν είχε κηρυχθεί ανίσχυρος σύμφωνα με τη Συνθήκη, οι εθνικές αρχές που ήταν επιφορτισμένες με την εκτέλεσή του όφειλαν να αρνηθούν τη χορήγηση «πιστοποιητικού πρωτεΐνης» κατ' εφαρμογή του κανονισμού σ' όλους που δεν πληρούσαν τις προδιαγεγραμμένες προϋποθέσεις.**

**2) Ελλείψει ρητής ρήτρας που να επιτρέπει τις παρεκκλίσεις, οι εθνικές αρχές δεν μπορούν να επιτρέψουν εξαιρέσεις από τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός.**

**3) Το ζήτημα της αποκαταστάσεως από εθνικό οργανισμό των ζημιών που προκλήθηκαν σε ιδιώτες από τους οργανισμούς και τους υπαλλήλους των κρατών μελών, είτε λόγω παραβάσεως του κοινοτικού δικαίου είτε από πράξη ή παράλειψη αντίθετη προς το εθνικό δίκαιο, κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, δεν εμπίπτει στο άρθρο 215, εδάφιο 2, της Συνθήκης και πρέπει να κριθεί από τα εθνικά δικαστήρια βάσει του εθνικού δικαίου του οικείου κράτους μέλους.**

Κρίθηκε από το Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο στις 13 Φεβρουαρίου 1979.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner

Pescatore Sørensen O'Keeffe

Bosco Touffait

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Φεβρουαρίου 1979.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher